

Sterk en gezond uitgangsmateriaal is de basis

Met sterk en weerbaar zaaizaad en plantmateriaal staan Nederlandse veredelings- en vermeerderingsbedrijven wereldwijd aan de basis van goede oogsten en gezonde producten. Hiermee leveren ze ook een bijdrage aan weerbare teelt en de bescherming van het milieu. Telers met sterk en gezond uitgangsmateriaal hoeven immers minder snel in te grijpen.

Zo dragen resistenties tegen ziektes en plagen bij aan duurzame gewasbescherming met een lager gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Weerbaar uitgangsmateriaal is ook beter bestand tegen abiotische stressfactoren zoals droogte of extreme regenval, en geeft een stabiele en zekere opbrengst.

Nederlandse bedrijven kunnen deze rol alleen (blijven) spelen met behulp van onderzoek en ontwikkeling. Kennis van de plant en zijn omgeving draagt bij aan de snelle ontwikkeling van nieuwe resistenties en nieuwe methoden om ziektes en plagen te voorkomen. Daarnaast moeten bedrijven ook voldoende mogelijkheden krijgen om zelf 'weerbaar' te produceren. Daarbij is ook inzet van gewasbeschermingsmiddelen nodig, waarbij Plantum pleit voor eenvoudige toelatingsprocedures en voldoende mogelijkheden voor uitgangsmateriaal.

ZADEN EN JONGE PLANTEN AAN DE BASIS VAN DUURZAME GEWASGEZONDHEID

Plantum ondersteunt de wens van Europese en nationale beleidsmakers en politiek om tot duurzamere teeltsystemen te komen, met duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en met minder negatieve impact op mens en milieu. We zien daarbij ook een belangrijke rol voor plantaardig uitgangsmateriaal. Niet voor niets is Plantum aangesloten bij het Nederlandse [Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming 2030](#).¹

Nederland levert niet alleen uitgangsmateriaal voor Nederlandse telers, maar exporteert jaarlijks ook voor circa 4 miljard euro aan zaden en jonge planten. Gezond uitgangsmateriaal is de basis voor een goede start van een gezonde teelt. Uitgangsmateriaal moet schoon, weerbaar, ziekte- en plaagvrij en sterk zijn. Nederlandse

veredelingsbedrijven zijn heel succesvol met de ontwikkeling van resistenties. In de aardappelteelt vormen aaltjesresistente rassen bijvoorbeeld een belangrijk wapen tegen de plantenziekte 'aardappelmoehed'. En in sla en uien draagt veredeling bij aan de beheersing van de ziekte valse meeldauw.

Dit soort doorbraken zijn alleen mogelijk dankzij voortdurend plantkundig onderzoek. Plantum pleit voor hogere investeringen in het fundamentele onderzoek dat de basis vormt voor resistentieveredeling. Daarnaast kunnen nieuwe en innovatieve verdelingsmethoden, zoals CRISPR-Cas de ontwikkelingstijd van nieuwe weerbare rassen aanzienlijk verkorten. Daarom is het belangrijk dat voor deze methoden heel snel Europees heldere en praktische regels komen. Voor de veredeling tegen abiotische stressfactoren gaat in 2023 het veelbelovende meerjarige programma [CropXR](#) van start.

WEERBARE TEELT EN IPM

In het Uitvoeringsprogramma Gewasbescherming 2030 streven we naar weerbare plant- en teeltsystemen. Daarbij wordt breed gekeken naar gewasgezondheid, dus bijvoorbeeld ook naar de teeltwijze, de bodem,

¹In 2030 bestaat de land- en tuinbouw in Nederland uit een duurzame productie met weerbare planten en teeltsystemen, waardoor ziekten en plagen veel minder kansen krijgen en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zo veel mogelijk kan worden voorkomen. Daar waar gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt, is dit conform de principes van geïntegreerde gewasbescherming, nagenoeg zonder emissies naar het milieu en nagenoeg zonder residuen. Hiermee wordt tegelijkertijd een blijvend economisch perspectief voor de land- en tuinbouw gerealiseerd.

bemesting, rassenkeuze en teeltmaatregelen. Wat betreft gewasbescherming worden de principes van Integrated Pest Management (IPM) gevolgd.

Naast de veredeling van weerbare rassen zijn Nederlandse uitgangsmateriaalbedrijven ook succesvol in de ontwikkeling van niet-chemische en gerichte gewasbeschermingsmethoden. Zo hebben de aardbei-opkweekbedrijven al zo'n 15 jaar geleden een milieuvriendelijke methode ontwikkeld voor de bestrijding van aardbeimijt in aardbeimoederplanten, de zogenoemde CATT-methode (Controlled Atmosphere Temperature Treatment). In de groentenplantenteelt in de vollegrond en in de graszaadteelt worden de mogelijkheden van mechanische onkruidbestrijding weer intensiever onderzocht. Zaadbedrijven brengen met zaadbehandelingstechnologieën biologische en/of chemische gewasbeschermingsmiddelen op zaden aan, waardoor zaden tijdens de kieming en eerste groei van de plant beschermd worden tegen ziekten en plagen. Deze toepassing van middelen is zeer gericht, vergt slechts kleine hoeveelheden middel en beperkt in sterke mate de emissie naar het milieu en potentiële blootstelling van toepassers en omgeving.

Een goede IPM-strategie vereist effectieve alternatieven voor schadelijke chemische gewasbescherming, zoals biologische en laag-risico oplossingen. Helaas zijn deze alternatieven beperkt en vraagt hun praktische toepassing nog om meer onderzoek. Plantum pleit voor regelgevende aanpassingen en ondersteuning van onderzoek om alternatieven beter beschikbaar te maken. Tegelijkertijd moeten bestaande gewasbeschermingsmiddelen behouden blijven totdat geschikte alternatieven breed beschikbaar zijn.

SPECIFIEKE BEHOEFTE

Onder strengere Europese eisen verliezen veel actieve stoffen hun goedkeuring, wat uitdagingen met zich meebrengt voor veredelings- en vermeerderingsbedrijven. Het huidige pakket aan toegestane gewasbeschermingsmiddelen voldoet vaak al niet aan de unieke omstandigheden van deze bedrijven. Planten voor consumptiewortelen groeien bijvoorbeeld buiten, terwijl de zaadleverende (bloeiende) planten zich in kassen bevinden met andere ziektes en plagen. Omdat deze toepassingen vaak kleine hoeveelheden betreffen, worden zelden goedkeuringen aangevraagd door leveranciers vanwege tijds- en kostenproblemen. Dit belemmert de

sector in het leveren van hoogwaardige rassen, planten en zaden, aangezien effectieve ziekte- en plaagbeheersing essentieel is.

PROCEDURES AANPASSEN

Plantum dringt aan op een vereenvoudiging van de toelatingsprocedures voor 'kleine toepassingen' en pleit tevens voor verdere Europese harmonisatie. Hierbij speelt Plantum zelf een actieve rol via initiatieven, zoals Euroseeds en de EU Minor Uses Coördination Facility. Daarnaast benadrukken wij de noodzaak voor vereenvoudigde en versnelde procedures voor de goedkeuring van basisstoffen en laag-risico stoffen. Verder pleiten wij voor systeemaanpak (kijken naar de hele productieketen) met voldoende mogelijkheden voor uitgangsmateriaal, omdat ziekten en plagen zo veel gericht en beperkter aangepakt kunnen worden en veel problemen in de teelt voorkomen kunnen worden.

IPM IS MEER DAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

In een effectief middelen- en maatregelenpakket horen ook voldoende middelen voor hygiëne (preventie), correctiemiddelen en hoort duidelijkheid over de mogelijkheden voor inzet van biostimulanten, tegen abiotische stress. Ook moeten er meer handvatten komen, evenals kennis en kennisverspreiding en beleidsruimte voor bodemverbetering en bodem verbeterende maatregelen.

Tot slot zijn fytosanitaire eisen een zorg met betrekking tot IPM: veel landen buiten de EU hanteren een nul-tolerantie voor de aanwezigheid van ziekten/plagen/onkruiden op plantaardige producten en soms ook voor 'levende organismen'. Bij IPM-geteelde producten bestaat echter de kans dat nog 'organismen' in geringe of lage mate aanwezig zijn. Omdat export van plantaardige producten naar buiten de EU zeer belangrijk is voor Europa, zijn mogelijk uitzonderingen op de regels voor veredeling en productie van uitgangsmateriaal noodzakelijk. Dat zal altijd over beperkte arealen gaan.